

Punaportin liito-oravakartoitus

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Selvitysalue.....	2
3 Aineisto ja menetelmät.....	3
4 Tulokset ja johtopäätökset	4
5 Lähteet.....	6

1 Johdanto

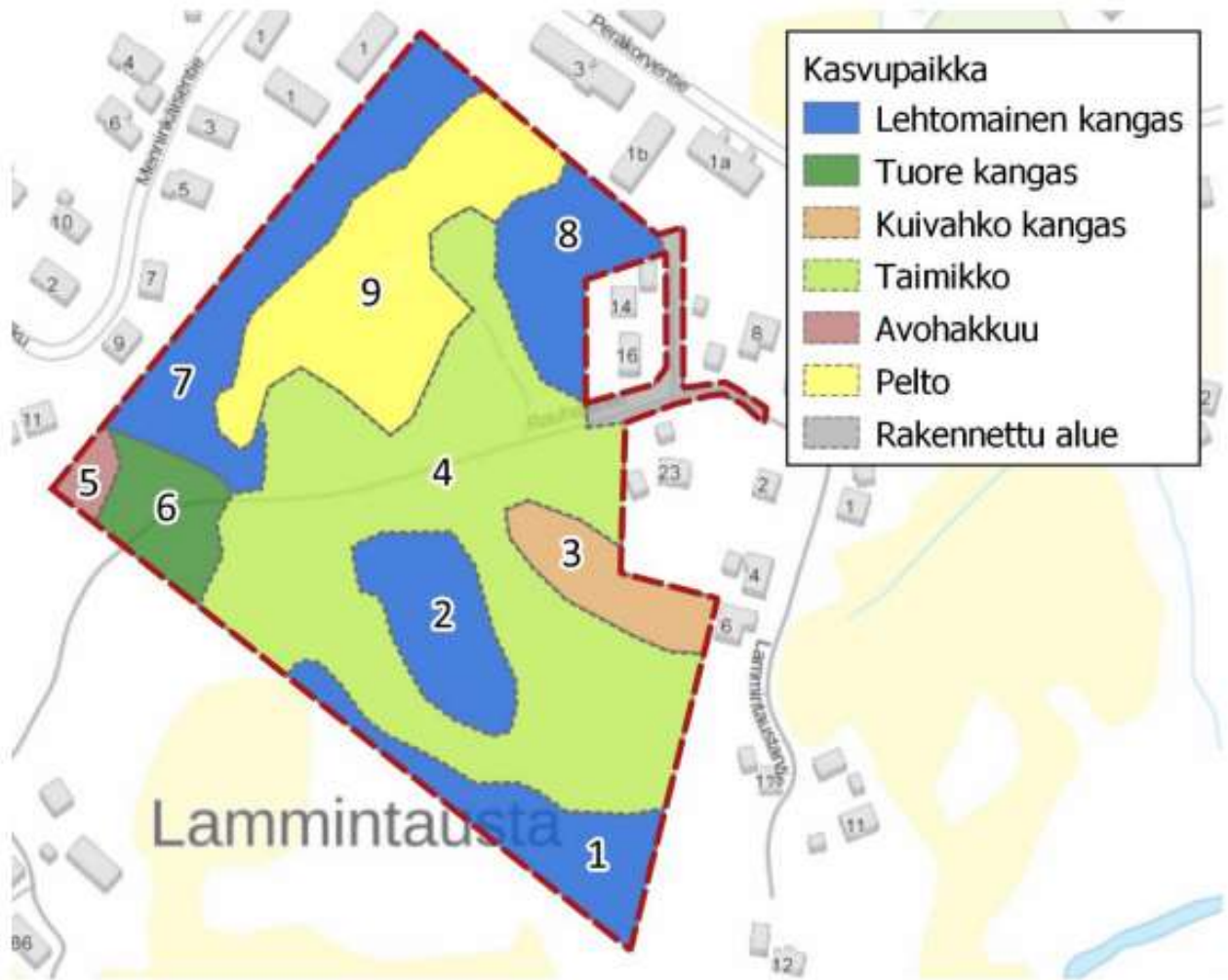
Lempäälän Kuljun Punaportin alueelle on tehty asemakaavoitusta tukeva luontoselvitys kesällä 2021 Latvasilmu osk:n toimesta. Selvityksen tarkoituksena oli kerätä tietoa, jolla voidaan arvioida kaavan vaikutuksia alueen luonnonympäristöön ja eliölajistoon. Selvityksen maastotyöt suoritettiin syyskuussa, jonka vuoksi luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston mahdollista esiintymistä alueella arvioitiin elinympäristöihin perustuen. Ajankohdasta johtuen liito-oravan papanoiden löytyminen ei ollut todennäköistä, joten arvio lajin esiintymisestä pohjasi vain elinympäristötarkasteluun. Selvityksen perusteella alueen metsärakenne ja puustoon piirteet eivät erityisesti tue liito-oravan esiintymistä. Papanoita tai pesäpaikoiksi sopivia kolopuita ei selvityksessä havaittu. Alueelta kuitenkin löydettiin varttuneen metsän kaistale (kuva 1, kuvio 7), joka selvityksessä arvioitiin silmämääräisesti soveltuvan liito-oravan elinympäristöksi, eikä pesäpaikan sijaintia metsikössä tämän selvityksen perusteella voitu poissulkea. (Pihlaja, 2021)

Lempäälän kunnan ympäristönsuojelun tiedossa ei ole alueella tehtyjä liito-oravahavaintoja. Lähimmät havainnot ovat 1,3 km etäisyydellä lounaassa pääradan länsipuolella ja 1,6 km etäisyydellä koillisessa moottoritien itäpuolella (Suomen Lajitietokeskus, 2022). Liito-oravatilanteen varmistamiseksi alueella suoritettiin liito-oravakartoitus huhtikuussa 2022 Lempäälän kunnan ympäristönsuojelun toimesta. Kartoituksen tavoitteena oli etsiä merkkejä liito-oravista sekä tunnistaa lajille soveliaat elinalueet ja pesäpaikat, jotta ne jatkossa voitaisiin huomioida alueen suunnittelussa.

2 Selvitysalue

Pihlajan (2021) tekemän Punaportin luontoselvityksen pohjalta liito-oravakartoituksen varsinaiseksi selvitysalueeksi valittiin kuvio 7 (kuva 1), joka on lehtomaista kangasta. Lisäksi käytiin kartoittamassa sen läheisyydessä sijaitseva toinen lehtomainen kangas (kuvio 8) sekä kuvion 4:n taimikon reunalta muutaman suuremman haavan ympäristö. Alueen ympäristöä on kuvattu tarkemmin aikaisemmin tehdyssä luontoselvityksessä (Pihlaja, 2021).

Pihlajan (2021, s. 9) luontoselvityksessä kuviota 7 kuvataan seuraavasti: ”Selvitysalueen luoteisosan muodostaa varttuneen ja pohjoispäästä osin vanhan lehtomaisen kankaan kuusivaltainen kapea metsäkuvio (kuvio 7). Pellon reunassa kasvaa myös lehtipuustoa ja muutamia varttuvia haapoja. Kuviolla on runsaasti pystyyn kuolleita ja kuolevia kuusia, muuten lahoppua on melko niukasti. Tyypillistä lajistoa ovat metsäkerrossammal, seinäsammal, mustikka, käenkaali, metsäalvejuuri, kielo, jänönsalaatti, metsäkorte, sananjalka, ja metsäimarre. Pellon reunassa kasvaa myös taikinamarjaa ja terttuseljaa. Muutamissa kosteissa tihkukohdissa kasvaa kevätlinnunsilmää, rönsyleinikkiä, suokelttoa ja vieraslaji jättipalsamia. Maapohjassa on paikoin merkkejä aiemmasta maa-aineksen otosta. Kuvion halkoo melko paljon käytetty polku-ura.”

Kuva 1. Selvitysalueen kasvupaikkakuviokuva. Karttakuva Pihlaja (2021, s. 5).

3 Aineisto ja menetelmät

Liito-oravan esiintymisen selvittäminen perustui yleisesti käytettyyn papanakartoitusmenetelmään. Ko. menetelmässä liito-oravan esiintyminen alueelle pyritään todentamaan etsimällä liito-oravan ulostepapanoita. Selvitysalueen ollessa suhteellisen pieni, voitiin papanoita etsiä koko alueelta kuusten ja haapojen juurelta. Samalla kartoitettiin liito-oravan pesäpaikoiksi soveltuvia rispesiä, pönttöjä ja kolopuita.

Kartoituksen maastotyöt tehtiin 27.4.2022. Maastotyöt suoritti Lempäälän kunnan ympäristötarkastaja Tuija Selänpää (FM biologi). Raportin laati Tuija Selänpää.

4 Tulokset ja johtopäätökset

Maastokäynnillä havaittiin, että kuviolla 7 on suoritettu poimintahakkuita Pihlajan (2021) tekemän luontoselvityksen maastokäyntien jälkeen (kuva 2). Kuviolta löytyi paljon tuoreita kantoja, jotka pääosin kuuluivat kuusille. Joukossa oli useita huomattavan suurten kuusten kantoja (kuva 3). Myös maaperässä oli melko tuoreita painaumuksia (kuva 4), jotka ovat syntyneet todennäköisesti hakkuista käytetyistä työkoneista.

Kuva 2. Jälkiä tuoreesta hakkuusta oli runsaasti.

Kuva 3. Tuoreita, suurikokoisten kuusien kantoja.

Kuva 4. Suhteellisen tuoreita työkoneen jälkiä maaperässä polku-uran kohdalla.

Kuviolla 7, kuviolla 8 tai kuvion 4 isojen haapojen juurelta ei havaittu liito-oravan papanamerkin­to­jä. Ajankohta ja olosuhteet olivat suosiolliset papanoiden löytämiseen, mikäli niitä paikalla olisi ollut.

Liito-oravan ensisijaisesti suosimia metsän rakennepiirteitä ei havaittu selvitysalueella. Kuviolla 7 oli suoritettu hakkuuta suurempien kuusten osalta, joten liito-oravan suosimaa varttuneempaa puustoa ei juurikaan ole enää jäljellä. Tämä heikentää alueen soveltuvuutta liito-oravalle. Kuvio 8 oli puustoltaan hyvin monotoninen, eikä siellä ole liito-oravalle soveltuvaa varttunutta puustoa. Kuvio 4 taimikko, joten sekään ei ole liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä.

Kuviolla 7 olevissa haavoista ei löytynyt liito-oravan pesäpaikoiksi sopivia koloja (kuva 5). Myöskään muita koloja, pönttöjä tai risupesiä alueella ei havaittu. Haapoja löytyi sekä kuviolta 7 että 4, mutta ne eivät olleet niin järeitä kuin liito-oravan suosimat kolohaavat yleensä ovat.

Kuva 5. Haapoja pellon (kuvio 9) ja varttuneen metsäkaistaleen (kuvio 7) välissä.

Havaintojen perusteella selvitysalueella ei sijaitse liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja, eikä alueella sijaitse sellaiseksi soveltuvia alueita. Metsätalouden vaikutukset näkyvät tarkasteltavalla alueella voimakkaasti. Lähes kaikki suurimmat kuuset oli poistettu poimintahakkuussa, eikä liito-oravan suosimaa varttunutta puustoa ole enää juurikaan jäljellä. Alueella ei myöskään havaittu liito-oravan pesäpaikoiksi soveltuvia koloja, pönttöjä tai risupesäitä. Alueelta ei löytynyt liito-oravan suosimia järeitä kolohaapoja, vaan puusto oli senkin osalta nuorempaa. Varttuneen puuston sekä mahdollisten pesäpaikkojen puutteen vuoksi alueen ei katsota soveltuvan liito-oravan elinpiirin ydinalueeksi.

5 Lähteet

Mäkelä, K. & Salo, P. (2021). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47.

Pihlaja, T. (2021). Kuljun Punaportin asemakaavan luontoselvitys. Lempäälä. Latvasilmu osk.

Suomen Lajitietokeskus. (2022). Liito-oravahavainnot. Tarkistettu 9.5.2022.